

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Європейські стандарти сучасного парламентаризму»

Рівень освіти	Бакалавр
Спеціальність	всі
Освітня програма	всі
Тривалість викладання	9-та чверть 10-та чверть
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	2 години на тиждень
практичні:	1 година на тиждень
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

Кафедра, що викладає:

Державного управління і місцевого самоврядування (ДУМС)

Викладач:

Баштанник Віталій Володимирович
д.держ.упр., професор, професор кафедри
Персональна сторінка

E-mail: Bashtannyk.V.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

«Європейські стандарти сучасного парламентаризму» є дисципліною, яка сприяє підготовці сучасних фахівців у сферах виробничої і невиробничої діяльності. Актуальність дослідження європейських стандартів сучасного парламентаризму пов'язана з тим, що в умовах розвитку державотворення в Україні і реалізації курсу на набуття членства в ЄС важливо сформувати суспільну підтримку євроінтеграційних процесів, забезпечити розуміння особливостей процесу розробки і реалізації наднаціональної політики в межах ЄС. Необхідність аналізу сучасних

стандартів парламентської діяльності визначена проведенням конституційної, адміністративної та судової реформ в Україні, реалізацією євроінтеграційної політики, особливими умовами сучасного державотворення. Власного методологічного наповнення потребує інституціональна сфера, адаптація європейського досвіду парламентської діяльності, впровадження інноваційних механізмів регулювання діяльності законодавчої влади.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти комплексу спеціальних знань щодо формування, функціонування та розвитку сучасних моделей європейського парламентаризму, розвиток компетентностей здобувачів у сфері європейського інтеграційного процесу, діяльності Європейського парламенту, міжпарламентської взаємодії

Завдання курсу:

– **знати і розуміти:** сутність теоретичних та методологічних основ діяльності парламентських структур на Європейському континенті, органів та інститутів ЄС; характерних особливостей процесів регулювання діяльності національних парламентів, зокрема, сутності сучасних інтегрованих механізмів врядування в межах ЄС; сутність адміністративних, функціональних, організаційно-правових та інституціональних механізмів регулювання органів Європейського Союзу, напрями застосування сучасних інформаційних технологій у процесі парламентської діяльності;

– **вміти:** застосовувати інструментарій обґрунтування пріоритетів у сфері діяльності органів публічної влади на національному та наднаціональному рівні, у тому числі: *аналізувати* проблемну ситуацію, здійснювати *аналіз* альтернатив і *розробляти* інноваційне рішення з позицій феномену «делегат не може делегувати»; *розробляти* та *обґрунтовувати* концепції регулюючого впливу органів законодавчої влади ЄС; *критично аналізувати* практики Європейського парламентаризму, *розробляти* рекомендацій для удосконалення діяльності національних парламентів у контексті адаптації до принципів європейського парламентаризму; підготувати публічну презентацію аналізу взаємовпливу європейських та національних парламентських систем.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання:

- продемонструвати знання характерних особливостей діяльності європейських інститутів (ЄС, Рада Європи, ОБСЄ)
- продемонструвати знання сучасних європейських виборчих моделей як алгоритмів демократичного процесу врядування
- продемонструвати *розуміння* сутності спеціальних та загальних механізмів регулювання діяльності Європейського Парламенту як одного з головних інститутів Європейського Союзу
- продемонструвати *розуміння* сутності процесу розподілу повноважень між інститутами Європейського Союзу

- продемонструвати *розуміння* сутності принципів сучасного європейського парламентаризму з метою імплементації європейського досвіду в Україні
- здійснювати обґрунтований вибір та використання дослідницьких технологій аналізу сучасних парламентських систем
- розробляти раціональні алгоритми аналізу зарубіжного досвіду парламентаризму для запровадження його в Україні.

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекції	Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	–
	Тема 1. Особливості діяльності європейських інститутів (ЄС, Рада Європи, ОБСЄ).		Презентація за темою Рекомендовані джерела	0-5
	Практичні заняття (за переліком тем практичних занять)	Практичні заняття	Методичні рекомендації	0-5
2	Тема 1. Особливості діяльності європейських інститутів (ЄС, Рада Європи, ОБСЄ).	Лекції	Презентація за темою Рекомендовані джерела	–
	Практичні заняття (за переліком тем практичних занять)	Практичні заняття	Методичні рекомендації	0-10
3	Тема 2. Сучасні європейські моделі виборчого процесу як алгоритми демократичного процесу врядування проблемний підхід	Лекції	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
	Практичне заняття (за переліком тем практичних занять)	Практичні заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
4	Тема 3 Спеціальні та загальні механізми регулювання діяльності Європейського Парламенту як одного з головних інститутів Європейського Союзу.	Лекції	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
	Практичне заняття (за переліком тем практичних занять)	Практичні заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-10
5	Тема 4. Спеціальні механізми регулювання діяльності органів ЄС. Процес розподілу повноважень між інститутами Європейського Союзу	Лекції	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-2
	Практичне заняття (за переліком тем практичних занять)	Практичні заняття	Методичні рекомендації	0-10

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
	тем практичних занять)	заняття	Спеціалізовані веб-ресурси	
6	Тема5. Інноваційні форми дослідження європейського парламентаризму та запровадження європейського досвіду в управлінську практику в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	0-3
	Практичне заняття «Презентація результатів командного завдання»	Практичне заняття	Методичні рекомендації	0-40
7	Підведення підсумків вивчення дисципліни	Контроль	Силабус ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	–
	Підведення підсумків вивчення дисципліни			–

Командне / індивідуальне завдання «Аналіз взаємовпливу європейських та національних парламентських систем» проекту аналітичної довідки для органу влади щодо принципів сучасного парламентаризму в Європі. Пропонується робота в команді (5-7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст завдання: на прикладі діяльності місцевої державної адміністрації або на прикладі окремої галузі (сфери діяльності), в якій працює здобувач розробити засади удосконалення правового регулювання діяльності органів влади, результатом реалізації якого буде управлінський ефект для певної громади / території.

Для представлення результатів виконання завдання необхідно заповнити відповідний шаблон, який розміщено у застосунку Teams MS Office та на дистанційній платформі Moodle. Під час презентації і захисту результатів виконання індивідуальних завдань у межах практичних занять передбачено процедуру reeassessment (оцінювання з боку інших здобувачів освіти).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

Перевірений доступ з ПК чи мобільного гаджету до застосунків Microsoft Office: Teams, Moodle.

Інсталюваний на ПК та мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point).

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 7-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни **на підставі поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Теоретична частина оцінюється за результатами *участі у дискусіях* під час інтерактивних лекцій, виконанню та *презентації результатів індивідуального завдання*, зміст якого описано у розділі 4 (участь у дискусіях та презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (магістр)» (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, див. у табл. розділу 4). Загалом за участь у дискусіях і захист результатів виконання індивідуального завдання отримується **максимум 60 балів**.

Практичні роботи (індивідуальні і командні завдання, розподіл балів див. у табл. розділу 4) виконуються під час практичних занять (презентація результатів окремих завдань оцінюється в межах 100 балів відповідно до Загальних критеріїв досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (магістр)» (див. «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» <https://cutt.ly/1ORACPD>) із подальшим перерахунком відповідно до розподілу балів за окремими темами та завданнями, див. у табл. розділу 4). При несвоєчасному здаванні практичної роботи оцінка знижується вдвічі. У сумі за практичну частину курсу при поточному оцінюванні отримується **максимум 40 балів**.

Отримані бали за теоретичну частину та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Розподіл максимальної кількості балів за складовими поточного контролю:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
60	40	100

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (залік)** під час сесії. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань (дві практичні роботи), він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

Залік проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання

з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **60 тестових завдань** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал **(разом 60 балів)** та **10 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали **(разом 40 балів)**, причому:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкриті;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»:

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на НТУ Microsoft Office та відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams.

Рекомендуємо створити профілі та підписатися на сторінку кафедри державного управління і місцевого самоврядування у Facebook: <https://www.facebook.com/kafedra.publicmanagement/>.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни дистанційно у застосунку Microsoft Teams та на корпоративній платформі Moodle (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби).

Оцінки неможливо отримати під час консультацій або інших додаткових годин спілкування з викладачем. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти має право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.7. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Forms). Посилання на форму буде розміщено у Teams курсу. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити

дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Парламентаризм і парламентська діяльність: словник-довідник / за заг. ред. В. А. Гошовської. К.: НАДУ, 2012. С. 140.
2. Журавський В. С. Становлення та розвиток українського парламентаризму (теоретичні та організаційно-правові проблеми). К., 2002. С. 105.
3. Росенко М. І. Щодо питань становлення парламентаризму. Демократичне врядування. Науковий вісник ЛПІДУ НАДУ. Вип. 3. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26547/rosenko.pdf>
4. Бориславська О.М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз: монографія Харків: Право. 2018. С. 231.
5. Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність: Матеріали 14-тої Всеукраїнської наукової конференції / Терлюк І.Я. (упорядкування)/ ІІПО НУ «Львівська політехніка». Львів: Л-Прес, 2022. 224 с. – URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/22813/vipusk-14-2022-r.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, І. Ю. Вільчинська та ін.]; 2-е вид., перероб. і доп. – Львів : «Новий Світ–2000», 2017. – Т.2.: ХХ – початок ХХІ ст. – 598 с.
7. CDL-AD(2002)023rev2-cor-ukr, Code of Good Practice in Electoral Matters: Guidelines and Explanatory Report - Adopted by the Venice Commission at its 52nd session (Venice, 18-19 October 2002) / Venice Commission. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2002)023rev2-cor-ukr)
8. CDL-AD(2002)023rev2-cor-ukr, Code of Good Practice in Electoral Matters: Guidelines and Explanatory Report - Adopted by the Venice Commission at its 52nd session (Venice, 18-19 October 2002) / Venice Commission. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2002)023rev2-cor-ukr)
9. CDL-AD(2011)003rev-ukr, Report on the rule of law - Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session (Venice, 25-26 March 2011) / Venice Commission. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-ukr)
10. CDL-AD(2010)025-e, Report on the role of the opposition in a democratic Parliament, adopted by the Venice Commission, at its 84th Plenary Session (Venice 15-16 October 2010) / Venice Commission. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2010\)025-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2010)025-e)
11. Рішення в справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про засади державної мовної політики" № 2-р/2018 від 28 лютого 2018 року / Конституційний Суд України. URL: http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/2-p_2018.pdf
12. Рішення в справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про всеукраїнський референдум" № 4-р/2018 від

- 26 квітня 2018 року/ Конституційний Суд України.
 URL:http://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/4_r_2018.pdf
13. Гошовська В.А. Посилення інституційної спроможності Верховної Ради України як умова подолання кризи вітчизняного парламентаризму. // Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2019. Вип. 1. С. 31-42.
14. Vanessa MacDonnell. The New Parliamentary Sovereignty. – URL: <https://www.constitutionalstudies.ca/wp-content/uploads/2019/08/21-1MacDonnell.pdf>
15. Бандурка О.М., Греченко В.А. Влада в Україні на зламі другого і третього тисячоліть: монографія. Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. 304 с.
16. A.V. Dicey and the Common Law Constitutional Tradition A Legal Turn of Mind , pp. 162–225/ DOI: <https://doi.org/10.1017/9781139236249.010>. Publisher: Cambridge University Press Print publication year: 2020
17. Александров О.А. Конституційно-правові засади статусу народного депутата України: автореферат дис. ... канд.юрид.наук: 12.00.02. Київ, 2010. С.8.
18. Григоренко А. Гарантії здійснення повноважень народним депутатом України. ПравоУкраїни.2004.№5.С.117.
19. CDL-AD(2015)013-e Opinion on draft constitutional amendments on the immunity of Members of Parliament and judges of Ukraine, adopted by the Venice Commission at its 103rd plenary session (Venice, 19-20 June 2015) / Venice Commission. URL:[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2015\)013-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2015)013-e)
20. CDL-AD(2015)013-e Opinion on draft constitutional amendments on the immunity of Members of Parliament and judges of Ukraine, adopted by the Venice Commission at its 103rd plenary session (Venice, 19-20 June 2015) / Venice Commission. URL:[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2015\)013-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2015)013-e).
21. Кравченко В.В. Конституційне право України: навч. посібник: вид. 4-те. К.: Атіка, 2006. С.262.
22. Радченко О.І. Статус народного депутата України: проблеми теорії і правового регулювання: автореферат дис. ... канд.юрид.наук. 12.00.02. Київ, 2005. С. 7.
23. CDL-AD(2019)015, Parameters on the Relationship between the Parliamentary Majority and the Opposition in a Democracy: a checklist, adopted by the Venice Commission at its 119th Plenary Session (Venice, 21-22 June 2019) / Venice Commission. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2019\)015-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2019)015-e)
24. Гнатенко Н. Парламентаризм в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2010. Вип. 2. С. 207. С. 207. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2010_2_21
25. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції./ пер. з англ. Роман Корнута. 2-ге вид. К.: Наш формат, 2019. С. 349.
26. CDL-AD(2010)025-e, Report on the role of the opposition in a democratic Parliament, adopted by the Venice Commission, at its 84th Plenary Session (Venice 15-16 October 2010) / Venice Commission. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdf=CDL-AD\(2010\)025-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdf=CDL-AD(2010)025-e).

27. Сас В. В. Регламент парламенту, його роль у правовій системі та деякі проблеми теорії і практики. Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 14. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. С. 122.

28. Державне право зарубіжних країн (Загальна частина) / В. О. Ріяка, О. І. Свечкар'ов, В. А. Шувалова та ін. Харків: Національна юрид. акад. України, 1996. С. 31-32.

29. Павленко І. Правовий статус опозиції. Досвід розвинутих демократій і українські перспективи. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8911/2-pavlenko.pdf?sequence=3>

Додаткові

1. Баштанник В. В. Трансформація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів : Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2010. 390 с.

2. Bashtannyk V. Theoretical and methodological basis of implementation of the foreign experience of administrative regulation in the system of public administration/ Bashtannyk Vitalii, Lozytska Iryna // Development trends in legal science and practice: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. – Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2018. – 244 p. – p. 126–144.

3. Лозицька І. Європейський досвід трансформації систем публічного управління та можливість його впровадження в Україні/ В. Баштанник, І. Лозицька // Право та державне управління. – 2018. – №1. – Т. 2. – С. 122–130.

4. На шляху до європейської інтеграції : монографія. – Дніпро - Щецин : ДРІДУ НАДУ, 2009. 208 с.

5. Баштанник В. Конституційно-правові засади державного управління в системі наднаціональних інтеграційних процесів: історико-теоретичний аспект Вісник НАДУ. 2008. № 3. С. 5 – 18.

6. Баштанник В. Інституціоналізація механізмів делегованого управління в системі наднаціональних інтеграційних процесів Вісник НАДУ при Президентіві України. 2007. № 4. С. 100 – 110.

7. Баштанник А. Організаційно-правові засади управління в складних адміністративних системах: європейський досвід та Україна. Право України. – 2007. № 11. С. 153 – 157.

8. Бодуен Ж. Вступ до політології. Київ : Основи, 1995. 174 с.

Нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 року № 1861-VI / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17/conv>

3. Про комітети Верховної Ради України: Закону України від 04.04.1995 року № 116/95-ВР / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80>.

4. Лісабонський договір про внесення змін до Договору про Європейський Союз і Договору про заснування Європейського Співтовариства, підписаний у

Лісабоні 13 грудня 2007 р. – URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C:2007:306:TOC/>

5. Угода про асоціацію між Україною та ЄС : Закон України від 16 вересня 2014 року № 1678-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1678-18/paran2#n2>.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України (законодавство) - URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>

2. Національна бібліотека України - URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Сайт Європейського Парламенту. – URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>

4. Сайт Парламентської Асамблеї Ради Європи – URL: <https://pace.coe.int/en/>

5. Сайт Парламенту Великої Британії - <https://www.parliament.uk/>

6. Сайт парламенту Республіки Польщі (Національні Збори Польщі). - <http://www.sejm.gov.pl/>.

